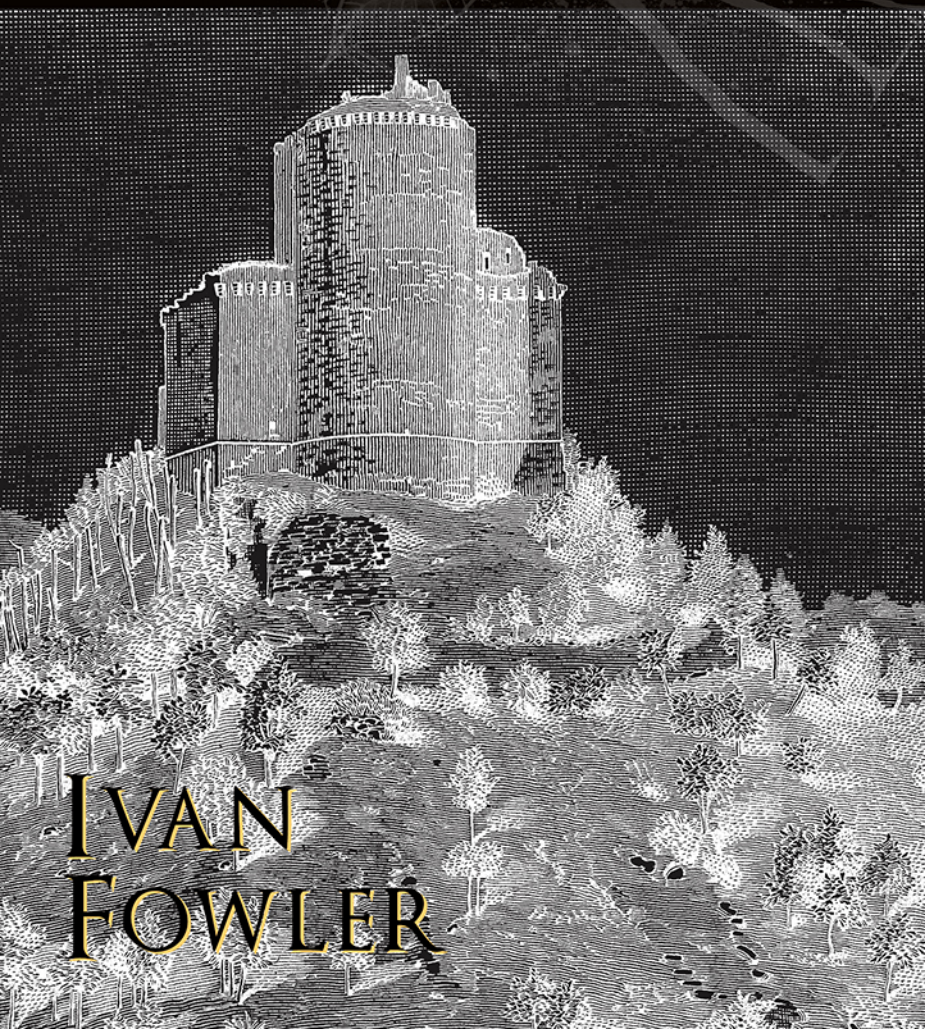

EDWARD

TAJEMSTVÍ KRÁLE Z AURAMALY

IVAN
FOWLER

EDWARD

Tajemství krále z Auramaly

IVAN FOWLER

© 2016 Edizioni Piemme Spa Milano - Italy
www.edizpiemme.it
Title of the original Italian edition: EDWARD.
Il mistero del re di Auramala

*Všetchna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Překlad © Petra Najmanová, 2017
Předtisková příprava: Pavel Tůma – RITA
Obálka © Jiří Miňovský – ARBE, 2017
© DOBROVSKÝ s.r.o., 2017

ISBN 978-80-7585-329-5 (pdf)

EDWARD

Tajemství krále z Auramaly

IVAN FOWLER

Přeložila: Petra Najmanová

Pro naše děti a pro ty jejich

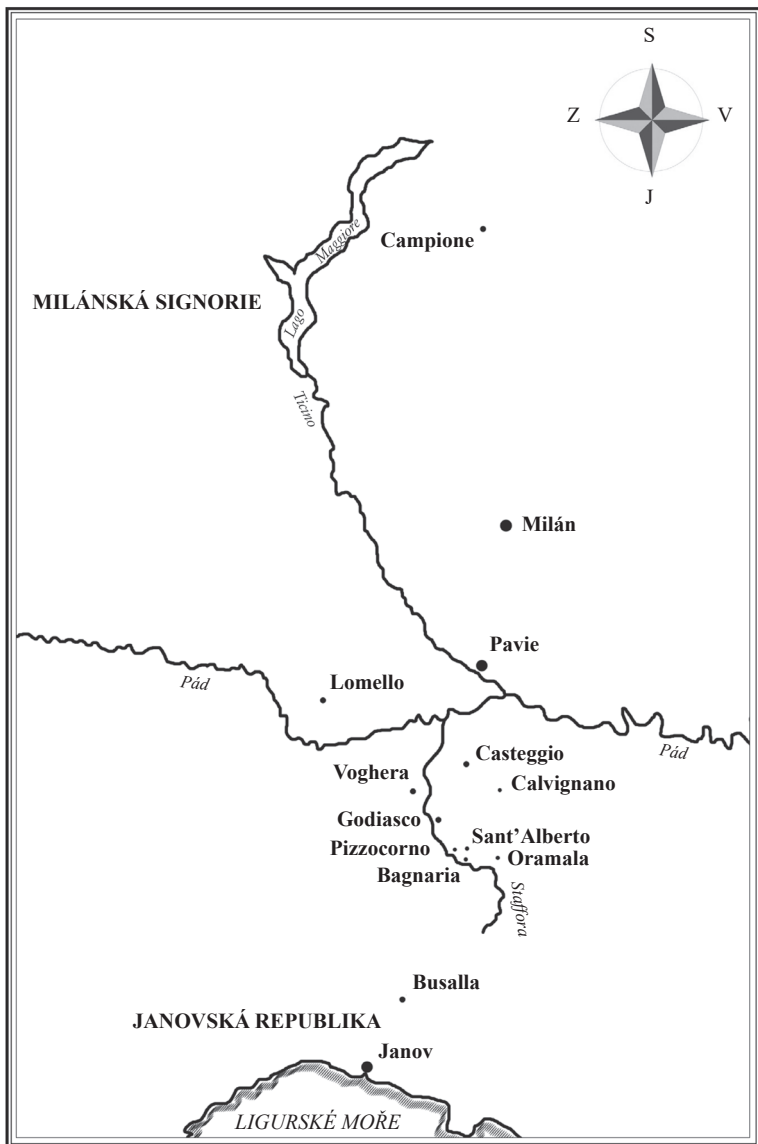
Ó, kdyby ses nikdy nestal králem,
tvé srdce, hluboce zasažené ostrým citem
mého neštěstí, by nemohlo nepocítit soucit
s mým stavem.

Velkolepý a hrdý kdysi jsem byl, s mým
bohatstvím a mým dvorem, mocný
a obklopený nádhernou okázalostí:
ale kde je ten, koho umění vlády a panování
neučinilo ubohým v životě nebo ve smrti?

CHRISTOPHER MARLOWE

Edward II, IV. dějství, scéna 6.

Seznam postav

- *Agustina de Bertrand: *dcera Clarie de Roquefeuil.*
- *Alehandra da Campione: *dcera Pietra a mladší sestra Wili-gelma da Campione.*
- *Bianca Bottigellová: *dcera Mattea Bottigelly, obchodníka z Calvignana (několik mil od Pavie), a Filippiny Langoscové, bývalé chovanky Opicina de Canistris. Bottigellové i Langoscové patří ke guelfské straně (papežské).*
- *Bratr Demetrio: *benediktinský mnich z opatství Sant'Alberto di Butrio a léčitel.*
- *Claria de Roquefeuil: *okcitánská dáma, stará láska Johna de Ulgham.*
- Edward III.: *anglický král, syn Edwarda II.*
- Francesco Forzetti: *lombardský žoldnér a tajný agent rodiny Fieschiových.*
- Gherardo Spinola: *patricijský obchodník rodiny Spinolů z Janova, maršál Roberta d'Angiò, neapolského krále, rivala rodiny Fieschiových, a spojenec Doriových. Rodiny Spinolových a Doriových tradičně patří ke straně ghibellinů (císařské), ačkoli v čase vypravovaných událostí jsou ve službě neapolského krále, guelfa.*
- *Gilio: *benediktinský novic, žák bratra Demetria.*
- Henry de Grosmont: *dědic hrabství Lancasterů; nejmocnější šlechtic Anglie po svém bratranci, králi Edwardovi III.*
- *Sir Henry de Tels: *rytíř z Norwiche; v minulosti vícekrát bojoval proti Skotům a Irům na rozkaz Edwarda I. a Edwarda II.*

Henry Tideswell: *námořní obchodník a pašerák.*

Isabella Francouzská: *manželka krále Edwarda II. a matka krále Edwarda III.*

*John de Ulgham: *tajný agent anglického krále. Potomek anglosaských šlechticů království Northumbrie a svého času potulný univerzitní student.*

*Maria: *matka zesnulé manželky Ruggera.*

*Miquel a Rotbert: *církevní písaři působící v různých sekcích papežského dvora.*

*Natalino: *otec Ruggera, v mládí námořník na janovských galérách.*

*Natalino: *mladší syn Ruggera.*

Niccolò Fieschi: *obchodník z patricijské janovské rodiny. Jeho strýc, kardinál Luca Fieschi, nedávno zemřel a Niccolò vzal do svých rukou rodinné otěže. Fieschiové patří ke guelfské straně (papežské).*

Opicinus de Canistris: *kněz, učenec a kartograf z Pavie, v čase vypravovaných událostí přebývající v Avignonu. Svého času poručník dcer Filippony Langoscové, dvorní hrabě z Pavie. Je stoupencem guelfské (papežské) strany a zmocněncem u papežského dvora v Avignonu.*

*Pietro da Campione: *mistr sochař z Campione, otec Wiligelma a Alehandry.*

Richard de Bury: *biskup z Durhamu, vychovatel Edwarda III. a vrchní dohlížitel na tajné královské záležitosti. Všichni agenti působící v tajných královských misích jsou jeho podřízení.*

*Ruggero: *hlava rodiny sedláků z Pizzocorna, vesnice v oblasti Sant'Alberto di Butrio.*

*Silva: *vědma z lesů, léčitelka a kouzelnice.*

*Sir Thomas de Aldcliffe: *rytíř z Lancasteru a věrný sluha Henryho de Grosmont, dědice hrabství Lancasterů.*

Ubaldo de Fenis: *rytíř z Ducata di Savoia, současně ve službách rodiny Fieschiů v Janově.*

Velšan: *laický bratr v opatství Sant'Alberto di Butrio, v apenninských lénech rodiny Malaspinových.*

*Wiligelmo da Campione: *sochařský učeň z Campione na severu Lombardie; žije se svým otcem a sestrou v Avignonu.*

William Bateman: *soudce z Norwiche, je zmocněncem u papežského dvora v Avignonu, ale také oddán králi Anglie.*

William de Montague: *hrabě ze Salisbury, kdysi učitel krále Edwarda III.*

*William de Tels: *žák Johna de Ulgham a jeho pomocník v tajných misích. Mladší syn sira Henryho de Tels.*

* Smyšlené postavy

Prolog

Zátoka u Sluys, 24. června 1340

Král musí stát – Třetí útok

Pod shluky šedých mračen zdvihal silný jihozápadní vítr hřebeny zpěněných vln, které bičovaly Edwardovo zranění po každé, když se příď lodi ponořila. Král sevřel zuby, nevěděl, co je horší: jestli Morestedova jehla nebo slaná voda stékající po živém mase.

„Kdyby alespoň Vaše Veličenstvo bylo tak laskavo a zůstalo sedět!“ vykřikl popuzeně ranhojič.

„Ne! Moji muži mne musí vidět stát vzpřímeného. Musí vědět, že jsem zde, na nohou a připraven k boji.“ Admirálská loď jménem *Thomas* stála se svinutou plachtou nehybně na otevřeném moři za ústím přístavní zátoky, obklopena více než stovkou dalších, ze kterých sestávala královská flotila. Všechny, zakotveny ve formaci, vyčkávaly, až bude královo zranění ošetřeno.

Najednou vlna nadzvedla zád lodi, ta se nárazem vztyčila, král Edward III. nechtěně ukročil vzad a vytrhl si navlečenou jehlu z rány na rameni.

Potlačil výkřik.

„Georgi!“ křikl ranhojič a snažil se zastavit krvácení kusem vlněné látky. „Opři se zády proti králi, musím ho udržet v klidu.“ Mladý učedník strnul v rozpacích. Nikdy se žádného panovníka nedotýkal a nebyl si jist, zda to smí udělat. „Pohni sebou, chlapče!“

Edward se obrátil na Morestedova pomocníka a souhlasně přikývl.

„Udělej, co říká.“

Přestože táhlo Georgeovi teprve na šestnáct, měl silný a mohutný hrudník jako dospělý statný muž. Jakmile Edward ucítil, že se široká ramena opřela o jeho záda, naznačil ranhojiči, ať pokračuje.

Morestede znovu navlékl jehlu a chladně upozornil krále: „Nehýbejte se.“ Edward stiskl zuby a sledoval první steh. Lékař pokračoval v šití a opakoval: „Nehýbejte se... ani hnout...“

Král se obrátil na členy rady, kteří ho plni očekávání obklopili. „Moji mužové, prosím, sedněte si.“ „*Nehýbejte se...*“ „A udělejte kolem mne místo – naši bratři na dalších lodích musí vidět, že se udržím na nohou.“ „*Nehýbejte...*“ Členové rady, navlečení do těžkých brnění, odstoupili a potáceli se přitom na kymácející se palubě jako děti při prvních krůčcích. Mezi všemi těmi hrabaty a anglickými barony stál i jeden cizinec se snědým obličejem, zámožný obchodník z Janova.

„Hned se posadím, Vaše Veličenstvo,“ zakřičel Janovan zbytečně hlasitě. Strávil velkou část života na moři a nyní předváděl těm, kteří jej přehlíželi, jak udrží rovnováhu. Přešel k zábradlí dlouhými a jistými kroky a jak byl zvyklý, s grácií se sklonil, pokrčil levé koleno a natáhl pravou nohu – připraven na to, kdyby musel vyskočit na nohy a pustit se do boje. Levým bokem s lehkými ochrannými koženými pásy se opřel o dřevo, pravá ruka tiskla jílec dýky na opasku. Připravený, ostrážitý a zkušený: skutečný Janovan. Šlechtici z královské rady se na něj však dívali s opovržením.

„Král!“ byl slyšet křik, nesoucí se po vlnách. „Podívejte se! Král stojí na palubě!“ Teď, když se kolem Edwarda udělalo místo, zahlédl ho jeho nejdražší přítel a současně nejstatečnější bojovník Henry de Grosmont z první lodi levého křídla flotily. Zpráva se rychle šířila z lodi na loď, z jednoho stožárového koše na druhý, a brzy rozbouřené zelené moře odráželo hlasy tisíců Angličanů, kteří křičeli: „Král je na nohou!“

„Nehýbejte se,“ opakoval v pravidelných intervalech Morestede, který soustředěně pokračoval v šití. „Nehýbejte se...“

Edward se snažil předstírat, že mu nic není, a promluvil s nenucenou ironií: „Není to hřích, sire Fieschi, že se mne jeden z vašich rodáků rozhodl probodnout šípem?“ Janovan se střetl s klidným, chladným pohledem a ignoroval přitom zamračené tváře královských rádců. „Jinak bychom již byli uprostřed třetího útoku.“

„Moji krajané nalodění na francouzských lodích jsou žoldněři, Vaše Veličenstvo,“ odpověděl s upřímnou přesvědčeností Fieschi. „Ano, jednoduše si vydělávají na chleba. Nevědí nic o dohodách uzavřených s mojí rodinou. Můžete si být jist, že Boccanegra a jeho muži na galérách jsou jiní. Vědí, že má rodina zaplatí dvakrát tolik, než jim nabídli Francouzi, když dostojí svému slibu, až Vaše Veličenstvo zahájí třetí útok na nepřátelské linie.“

„Zaplatí?“ opáčil hrabě William de Montague a postoupil přitom dopředu. Měl plavé vlasy, modré oči a mohutný hrudník. „Takže je to skutečně pravda, že k získání duše Janovana stačí zaplatit.“ Ostatní členové rady dali mručením najevo svůj souhlas. „Zahájíme-li třetí útok a Boccanegra nedodrží svou část dohody sjednanou s vámi, jakou odměnu očekáváte?“ Montague přivřel své pronikavé oči do úzké šterbiny a tón hlasu se náhle velmi zostřil: „Zajímalo by mě, jestli umíte plavat.“ Rivalita mezi těmi dvěma nebyla nikdy předtím tak zjevná.

Fieschi vzal vychytrale otázku doslova. „Jistěže neumím plavat, můj pane. Jsem vysokého stavu, ne nějaký rybář.“ Když angličtí aristokraté slyšeli slovo „stav“, začali si nepokrytě z Janovana tropit žerty. Niccolò Fieschi nevlastnil žádný titul, který by mohl být považován za podobně vznešený jako ty jejich.

Pobavený král zasáhl do diskuze, i když jeho hlas přerušovalo bolestivé bodání, jak Morestede obratně utahoval stehy.

„Abych řekl pravdu, v minulosti žil jeden urozený muž nejvyššího šlechtického původu, který... plaval opravdu dobře.“ Zachytil Fieschiho nevěřící pohled a pokračoval: „Věděli jste, že můj otec, král Edward, *byl* vášnivý plavec?“

Záměrně zdůraznil odkaz k minulosti. Fieschiho oči byly teď neproniknutelné, jako dva kusy kamene. Členové rady rázem ztichli, všichni kromě Montaguea strnuli překvapení náhlým obratem diskuze. „Ano,“ pokračoval Edward, „bylo jeho zvykem... znevažovat svou královskou osobu v řečách a bystřinách různých koutů Anglie. Měl plavání raději než lov. Je to bláznivé, nezdá se vám?“

Nikdo se neodvážil odpovědět. Třebaže byl již dlouho mrtev, král zůstává stále králem, a pouze jeho královský následovník si může dovolit o něm mluvit otevřeně neuctivě. Jen Montague věnoval Janovanovi vyzývavý úsměv. „Jelikož neplavete tak dobře jako náš starý král, doufám, už kvůli vám, že se Boccanegra rychle odhodlá k zahájení třetího útoku.“ Mluvil tichým hlasem a baroni zůstali, tváří v tvář této odvážné slovní přestřelce, bez řeči.

„Skončil jsem se šitím,“ oznámil ranhojič a přerušil tak ticho. „Posuň se, Georgi, musím to obvázat.“

„Tak už to budeš mít hotové?“ zeptal se klidně Edward. Když ranhojič přikývl, král se obrátil na admirála: „Nařídte námořníkům, aby rozvinuli plachty, a signalizujte ostatním lodím, aby udělaly totéž. Nebudeme dál ztrácet čas.“ Ohlédl se, aby si prohlédl oblohu za flotilou. „Mraky se trhají, ne nadarmo jsme manévrovali tak, abychom měli slunce v zádech. Chci se utkat s Francouzi, dokud jim svítí slunce do očí.“

Admirál navlékl šarlatovou vlajku na dlouhé bidlo a zamával jí třikrát širokými krouživými pohyby. Signalisté na ostatních kogách odpověděli na znamení přijetí signálem zelenými vlajkami. Třetí útok právě začal.

V divoké změti hlasů a příkazů námořníci rozvíjeli plachty a zápasili přitom s lany. Edward je chvilku sledoval. Jejich

hbitá těla kmitala nahoru k žerdím, zatímco stěžeň zesiloval houpání lodi a opisoval široké elipsy proti šedivému nebi. Víření těch siluet připomnělo Edwardovi, že mu rána oslabila žaludek a nával nevolnosti ho zaplavil tak, že moc nechybělo, aby se před svými muži nepozvracel. Rychle se otočil a zachytil zamyšlený pohled Moresteda, který se věnoval pečlivému obvazování.

Vzápětí admirál zvolal: „Plachty jsou napjaty, Vaše Veličenstvo.“ Edward pod nohama pocítil, jak se loď, poháněná větrem, vymrštila dopředu. Pak přešel z dvorské francouzštiny do angličtiny, jazyka posádky: „Chválím vás a děkuji vám, námořníci, odvedli jste skvělou práci!“

Oči členů rady se v tom okamžiku stočily k pravé straně zátoky, kde janovské galéry hlídkovaly v úzkém prostoru vedle francouzských lodí. Zatímco tyto byly spojeny mezi sebou řetězy, paluba proti palubě, a tvořily tak linii, která blokovala značnou část zátoky, galéry řízené Egidiem Boccanegrou a jeho kapitány mohly volně manévrovat pomocí plachty nebo vesel. Silnou stránkou jejich lodí byla, navzdory mohutnosti, hbitost a rychlost.

Za úsvitu tu stály tři souběžné linie francouzských lodí, brzy zrána první z nich podlehla napadení. Zbyly z ní jen plovoucí kusy lodního bednění. Francouzský admirál byl zabit v boji. Druhý útok anglické flotily ztroskotal, když krále zasáhl nepřátelský lučištník do ramene. Nyní se schylovalo ke třetímu výpadu s nadějí, že se podaří rozbít druhou francouzskou linii.

Na admirálské lodi zavládlo napjaté ticho, vysocí šlechtici se snažili zachytit pohyb galér. Všichni doufali, že Boccanegra dodrží podvodnou dohodu uzavřenou prostřednictvím dohovače Fieschiho s anglickým králem. Fieschi se teď nadzvedl, aby lépe viděl přes bok lodi. Zdálo se, jako by chtěl upřeným zrakem postrčit své rodáky k akci. Konečně začaly galéry pozvolna měnit směr. Vypadaly téměř nehybně. Mířily snad

příděmi na otevřené moře? Nebo směrem k Angličanům, aby čelily dalšímu útoku? Pokud by se tato obávaná plavidla střetla s Edwardovými pomalými, těžkopádnými kogami, pro Angličany by to znamenalo pohromu a pro Francii jisté vítězství.

Všichni zadrželi dech, kromě Moresteda a jeho pomocníka George, kteří znovu nasazovali králův nárameník přes obvaz.

Čas plynul nesnesitelně pomalu, a pak se scéna rázem změnila. Galéry se prudce vychýlily a jedna po druhé začaly měnit směr. Už nebylo sebemenších pochyb: přídě Boccanegro-vých galér mířily jako stádo směrem k Severnímu moři! Vesla rychle kmitala, všechny plachty na třech stěžních rozvinuté a nabíraly směr jihovýchod. V porovnání s anglickou flotilou se rychlost těch plavidel zdála obrovská. Jejich půvabné trupy rozrážely hřebeny vln a zanechávaly za sebou zpěňnou brázdu. Vzдалovaly se od boje a od svých francouzských „spojenců“.

„Boccanegra dodržel slovo!“ zakřičel Niccolò Fieschi. Přitom se otočil a stoupl si tak, aby viděl do tváře krále a jeho poradců, pak zamířil svůj spalující pohled na Montaguea.

„Ale ne to, které dal Francouzům,“ odpověděl ironicky Edward, „uzavřel dohodu i s nimi.“

Montague postoupil o krok vpřed. „Naši prostoduší francouzští bratraci smlouvu nestvrдили dostatkem zlata.“

Fieschi už začínal s hrabětem ze Salisbury ztrácet trpělivost. Co k čertu chtěl? „Nic o nás Janovanech nevíte, Montagueu. Nevíte nic o důvodech Boccanegry. Jen král zná celou pravdu. Nechte tu záležitost vašim nadřízeným.“

„Troufáte si napomínat mého přítele a rádce?“ přerušil ho ostře Edward a z tváře se mu vytrácel úsměv. Jeho hlas zněl vážně. „Myslíte si snad, že můžete dávat lekce anglickému hraběti?“

Fieschi udělal nejistý krok dozadu a zapotácel se. Montague postřehl překvapení svého protivníka. Král s ním nikdy předtím takto nemluvil, a ani Montague nikdy tak přímo

a jasně nevyjádřil své opovržení. „Doba vaší arogance minula, Fieschi,“ řekl Montague a přiblížil se k němu. „Já vás, Janovany, znám. Znáám důvody Boccanegry tak, jako znám ty vaše.“

„O co vám jde? Co tohle všechno znamená?“ Fieschi se odvrátil a ustoupil od Montaguea.

„O jaké částce hovoříme teď, když je Boccanegra na cestě na otevřené moře?“ pronesl Edward stroze. „Dva tisíce marek za zradu Boccanegry, no dobrá. Ale co se týká tří tisíc, které jste požadoval za sjednání celého tohoto zběhnutí... myslím, že je to trochu moc vzhledem k přátelství, které již po léta pojí naše rodiny.“

„Vaše Veličenstvo!“ Fieschi byl šokovaný. Nevěřícím pohledem se rozhlížel napravo nalevo a zkoumavě pohlížel do tváří rádců. „Nehovořme o tom před těmito osobami! Jsou to soukromé záležitosti.“

„Proč ne před námi?“ odpověděl Montague a vychutnával si přitom překvapení svého rivala. „Co byste chtěl, aby před námi král skrýval?“

Edward byl neoblomný: „Nevidím důvod, proč bych vám měl platit za podobnou službu.“

Fieschi zůstal stát s otevřenou pusou. „Jak... jak můžete...? Jak si dovoluujete...?“

„Jak *já* si dovoluji? Dovoluji si, protože vím to, co vy ignorujete, pane Fieschi.“ Triumfálně se odmlčel. „William de Tels žije!“ přiblížil se ještě o krok k Fieschimu s zaujal výhružný postoj. „William de Tels žije. A jeho mise je dokonána. Tím nejlepším způsobem.“

Tři roky předtím.

Norwich, září 1337

*V noci se objeví cizinec – Anglické jídlo
pro anglické žaludky – Lekce o utajení*

„... a zatímco Rose kráčela s jelitem v košíku, stromy kolem ní houstly. Byly čím dál vyšší, a jak postupovala lesem a sluneční svit stále slábl...“ Syn mého staršího bratra Roberta se schoulil v náruči mého otce a velké tmavé dětské oči sledovaly kníry kolem dědových úst. Zamračil se při představě divokého lesa, kterou navodil otcův výmluvný hlas.

„... došla k obrovskému starému tisu se zkroucenými větvemi. Dlouhé pichlavé tisové prsty zachycovaly oblečení i klobouček...“ dědovy prsty jemně chytaly Robertovo oblečení, jako by to byly ony větévky. „Dál si razila cestu, když se u paty tisu zjevil temný stín. Malá Rose zaslechla podivný zvuk, asi takovýhle...“ otec zpomalil dech a jemně zavrčel. Postřehl jsem svého učitele, Johna de Ulgham, jak se na druhé straně ohniště usmívá nad okrajem poháru. Byli jsme uneseni příběhem stejně jako to dítě.

„... a ze stínu náhle vyskočil obrovský šedý vlk s velkými žlutými zuby a planoucímá očima...“

„Dědečku, dědečku,“ přerušil ho malý Robert a poskakoval přitom na praotcově klíně. „Kde je ten vlk teď? Kde žije? Někde tady blízko?“ Jeho oči plály hrůzou. Chůva Madge vrhla vyčítavý pohled na mého otce, jako by chtěla říct: *Přivedla jsem ho sem, protože nechtěl spát, a teď bude mít noční můry celou noc.*

Otec nasadil provinilý výraz a rychle malému chlapci vysvětloval: „Ne, ne, neboj se. Určitě není tady blízko. Je...“ na chvíli se zarazil a kradmo pohlédl na učitele, „pobíhá v lesích blízko Ulghamu. Víš, tam odkud pochází mistr John, blízko Newcastle.“

Robert neměl sebemenší ponětí o tom, kde se ty končiny nacházejí, ale věděl, že mistr John mluvil s odlišným přízvukem a pocházel z místa, které je odtud vzdáleno mnoho dní chůze. Podíval se na mého učitele a zeptal se: „Ten vlk bydlí blízko tvého domova?“

„Je to tak. Odsud je to velmi daleko.“ Mistrův hlas zněl klidně a laskavě. „Když jsem byl malý, zahlédl jsem ho.“ Robert prudce oddechoval. „Z dálky,“ dodal, aby dítě nerozrušil ještě více.

„Ó,“ prohlásil chápavě Robert a znovu se pohodlně usadil. Můj malý synovec si musel všimnout, že se dospělí členové rodiny často obracejí s úslužností na mistra Johna a přijímají jeho vysvětlení jako svatosvatou pravdu. Robert se opět schoulil do dědečkova náručí, spokojen s odpověďmi a šťasten, že může poslouchat zbytek příběhu.

„... a starý vlk malé Rose pomalým hlubokým hlasem povídá: ‚Ach, hezká holčičko, kampak jdeš tak sama tímhle temným a nebezpečným lesem?‘ Malá Rose nebyla moc opatrná,“ pokračoval otec káravým tónem, „a prozradila vlkovi pravdu! Ty bys mu řekl, kam máš namířeno, Robbie?“

Robert zavrtěl prudce hlavou. Byl to bystrý chlapec. „Jistěže ne.“

Otec hrdě přikývl. „Ale malá hloupoučká Rose řekla: ‚Jdu navštívit babičku do lesa. Podívej, máma mi dala jelito, abych jí ho odnesla...‘“ Teď, když si byl synovec jist, že vlk není nablízku, začala ho přemáhat ospalost. Hlava mu padala, víčka těžkla a nakonec usnul právě ve chvíli, kdy malá Rose došla k babiččinu domku v lese. „A vlk nabídl: ‚Sedni si a ochutnej to maso, je výborné,‘ chudák malá Rose nevěděla, že se jedná

o její babičku...“ vyprávěl otec jedním dechem, protože Robert usnul a pomalu a pravidelně oddechoval.

„Zůstaňte sedět, sire Henry,“ zašeptala Madge. „Já ho odnesu do postele.“ Vzala chlapce do náruče a vystoupala opatrně po schůdcích, které vedly do ložnice.

Mé dvě sestřičky už spaly ve velkém pokoji v prvním patře a Madge položila chlapce mezi ně na postel. Hned, jak se vrátila po schodech dolů, uslyšeli jsme lehké zabouchání na hlavní dveře.

Můj otec, mistr John i já jsme okamžitě vyskočili do stře- hu. Zdálo se nám to snad? Zabouchání se ozvalo znovu, ne- bylo sebemenších pochyb.

I přes večerní zákaz vycházení byl někdo venku a chtěl vstoupit do domu. Můj otec vrhl tázavý pohled na mistra Joh- na a pak na mne, ale my jsme jen pokrčili rameny: nečekali jsme návštěvu. Vrátili jsme se teprve předešlý den z dlouhé mise v cizině a já jsem doufal, že si budu moct nějakou dobu nerušeně odpočinout.

„Pojďte,“ pobídl nás otec, rychle přešel pokojem ke dveřím a my ho následovali. „Kdo je tam?“ zeptal se, aniž by otevřel.

„Hlídka. Jsem Harold. Odpusťte, že ruším v tuto hodinu, sire Henry.“

„No dobrá, Harolde.“ Otec se zdál překvapený, ale sou- časně ho nejspíš uklidnilo, že slyší ten důvěrný zdvořilý hlas. Poté, co přenechal správu pozemků mému bratrovi a přestěho- val se do svého městského domu, neznal už v Norwichi úplně všechny.

Nastavil levou nohu na vzdálenost několika palců od dve- ří – pro případ, že by je musel zablokovat, kdyby na ně někdo silně zvenčí zatlačil – a uvolnil západku. Lehce pootevřel. V příšeří bylo možné rozeznat tři muže, kteří upírali zrak do vnitřku domu. Jeden ze dvou patřících k městské hlídce dr- žel pochoděň, jejíž světlo se bronzově odráželo od kovových helem a železných košil. Ten třetí byl slavnostně oděný rytíř.

„Co pro vás mohu udělat?“ zeptal se otec a měřil si přitom pohledem rytíře, aniž posunul nohu ode dveří.

„Sir Thomas de Aldcliffe si s vámi přeje hovořit,“ řekl Harold a ukázal na cizince v brnění.

„Přináším dva dopisy pro mistra Johna de Ulgham,“ začal sir Thomas, „s pečetí hraběte z Lancasteru a jeho milosti Richarda de Bury. Ten mi také dal průvodní list, abych mohl porušit zákaz večerního vycházení a navštívit vás ihned.“

Můj otec vzdychl a otočil se na nás. Doufal, že po tak dlouhém pobytu v cizině strávíme společně chvíli v klidu. Všechno ale nasvědčovalo tomu, že se náš pobyt naopak chýlí ke konci. „Čekali jste tuto návštěvu, Johne?“ zeptal se.

„Vůbec ne. Ale jestli je průvodní list skutečně od Buryho, jsme povinni ho přijmout.“

Člen hlídky pokynul směrem k rytíři: „Sire Thomasi, žádám vás o předložení průvodního listu těmto gentlemanům.“

Muž vsunul dokument škvírou mezi dveřmi a mistr John mi podal pergamen, abych ho prohlédl mladším a ostřejším zrakem. „Je to Buryho pečeť,“ zašeptal jsem poté, co jsem si ji prohlédl.

V tu chvíli otec odsunul nohu a otevřel dveře natolik, aby se muž mohl protáhnout dovnitř. „Vítejte v mém domě, rytíři.“

Thomas de Aldcliffe vkročil dovnitř, pak se zastavil, vytáhl meč a dýku a vznešeně oznámil: „Mrzí mne, že vás vyrušuji v tak pozdní hodinu, ale mám důležité poslání a bylo mi přikázáno jet na koni až do Norwiche, i když už je po setmění. Přináším dva dopisy pro Johna de Ulgham a jeho žáka Williama de Tels.“ Předal mému otci zbraně. „Mohu vstoupit?“

„Ale jistě, sire Thomasi, jste mým hostem.“

S heroldským chováním se sir Thomas na okamžik otočil na hlídku. Zdálo se, že není schopen ztišit hlas, ale mluvil i nadále vznešeně: „Pánové, děkuji, že jste mne neprodleně přivedli do domu sira Henryho. Řekněte svému kapitánovi, že chvíli před svítáním projedou tři osoby na koni branou v Yarmouthu. Napojte a osedlejte mého koně a dejte mu uzdu.“

„Dle vašeho rozkazu, sire Thomasi.“ Harold strčil do druhého, mladšího muže z hlídky, který nesl rytířovo těžké zavazadlo. Položil ho kousek za práh a pak ti dva ozbrojenci zmizeli do noci. S mistrem Johnem jsme se na sebe smutně podívali – ačkoli náš pobyt v tomto domě právě začal, brzy opět skončí.

„Sire Henry, neumíte si představit, jak dlouhý a vyčerpávající den jsem prožil, na moři i na koni.“ Sir Thomas se s podivnými vzdechy usazoval na pohodlné židli vlevo od ohně, která byla vyhrazena hostům a kde krátce předtím seděl mistr John.

„A možná si to představit umím,“ odpověděl suše můj otec. „Jel jsem na koni dlouho a v těžkých podmínkách několikrát v životě. Například si pamatuji případ, kdy jsem bojoval ve Skotsku v řadách vojska Edwarda I. Plantageneta. Cestou jsme potkali i několik divochů z Highlandsu, kteří nám způsobili problémy.“

Mladý rytíř vzal dychtivě z rukou Madge pohár nejlepšího otcova vína a zdálo se, že otce neposlouchá. „Nejsladší víno je to, které se pije na konci takového parného dne, jako je ten dnešní.“ Přiblížil ho vděčně k ústům. Tvář mého otce se lehce zachmuřila.

„Ujišťuji vás, že toto víno vám připadá sladké jen vinou vyprahlosti, kterou jste během dne trpěl, ale i proto, že je také samo o sobě.“ Jen pár let předtím by nás otcovy nebezpečné výkyvy nálad hned uvedly do pohotovosti při představě, že budeme účastníky hádky nebo dokonce duelu. Ale teď mu pokročilý věk a narození vnoučat otupily meč a nabrousily jazyk.

„Je opravdu sladké,“ potvrdil sir Thomas nevinně, „bez jakéhokoli koření, které by mu přidávalo aroma. Je to klaret?“

„Ano.“ Můj otec začínal chápat prostoduchost sira Thomase a věnoval mu shovívavý úsměv. „Možná díky přístavu Yarmouth k nám dorazí rychleji než do Lancasteru, to proto je sladší. Viděl jste dnes ráno obchodníky vykládat

sudy v zátoce v Yarmouthu? Čím je víno mladší, tím lépe.“

Jelikož měl Aldcliffe velmi slabou, téměř infantilní schopnost soustředění, myslel už na něco jiného. „Mistře Johne, je vám mise jasná?“ zeptal se Ulghama, který stál u ohniště a v rukou držel dva rozložené dopisy.

Mistr John se upřeně a s nehybným pohledem díval do zdi, jako by byl duchem nepřítomný. Ze zkušenosti jsem věděl, co tento postoj znamená – snažil se zapamatovat si část obsahu listu. Ale siru Thomasovi musel takový výraz namlouvat, že je John ztracený. Nakonec se však můj učitel vrátil nohama zpátky na zem. „Ano, ano, děkuji.“ Přiblížil se k ohni, jako by si chtěl ohřát ruce, a na okamžik se k nám otočil zády. Tehdy jsem zahlédl dva listy pergamenu mezi uhlíky. „Vzpomínal jsem na dobu, kdy měla má rodina vinice na severu Anglie, tehdy bývalo větší teplo.“

Sir Thomas náhle spatřil, jak dopisy hoří v krbu, vyskočil ze židle a vylil přitom trochu vína na zem. „Mistře Johne, dopisy!“ zvolal.

Na rozdíl od mého otce, mistr John pochopil hned, že je Aldcliffe naivní. „K čertu, musely mi sklouznout z opasku,“ zaklel s předstíraným znepokojením a chopil se rozně. Pokusil se vytáhnout dopisy z plamenů, a tím rozdmýchal oheň. Celé divadlo samozřejmě posloužilo jen k tomu, aby se ujistil, že dopisy shoří na popel co nejdříve.

Sir Thomas vypadal šokovaně a zeptal se mě pobaveně, zda jsem si nevšiml, zda je mistrův opasek dobře upevněný. „Má dlouhá cesta...“ Aldcliffe vypadal nešťastně, „... pro nic...“

„Ne, ne, sire Thomasi,“ uklidňoval ho můj učitel, když vracel rožeň na své místo, „jsem si jist, že si pamatují všechny hlavní body.“

„Ale hrabě mi přikázal, abych doručil dopisy Johnovi de Ulgham a Williamovi de Tels.“ Upřel pohled na mne. „Váš žák neměl čas si to přečíst.“

Uklidnil jsem ho mávnutím ruky. „Na tom nezáleží. Důležité je, že je četl mistr.“

Sir Thomas padl teatrálně zpátky do židle. „Když to říkáte vy...“ Zachmuřil se, jako by nebyl úplně přesvědčený. „Svému pánovi o té nehodě raději nic neřeknu. Mohl by se rozčílit. Jestli jste si tedy jisti, že není žádný problém...“

„Jsem si tím jist,“ potvrdil mistr John rozhodně.

„Takže musíme vyrazit před svítáním?“ přerušil jsem je rozmrzele.

„Ano,“ odpověděl sir Thomas, „jeden kapitán z Lancasteru, oddaný mému pánovi a hraběti, nás očekává v Yarmouthu. Vylodil jsem se tam dnes odpoledne. Řekl jsem mu, že budeme odjíždět zpět za odlivu krátce po poledni. Jak jsem pochopil z dnešní jízdy na koni, potřebujeme na cestu do Yarmouthu dost času.“

„Bude na nás velitel čekat až do večera, kdybychom nedorazili v poledne?“ Tón hlasu pravděpodobně vyzněl trochu příliš troufale vzhledem k tomu, co se očekává od mých vrstevníků, protože Aldcliffa překvapil.

„A proč bychom neměli dorazit včas?“

„Můj žák,“ zasáhl mistr John a četl mi přitom myšlenky, „chtěl říct, že u lidí budeme vzbuzovat zvláštní pozornost, když vyrazíme v tak neobvyklou hodinu. Při naší práci je lepší vyjet v běžnou dobu a splynout s davem na ulicích.“

Sir Thomas odehnal tento nepodstatný detail teatrálním gestem. „Nedělejte si starosti, přátelé. Upozornil jsem velitele hlídky, aby vydal rozkaz svým mužům, že mají mlčet. Můj kůň bude připraven krátce před svítáním. Pokud bychom v tuto hodinu nevyjeli, zdálo by se to ještě podezřelejší.“

Chtěl jsem protestovat proti podobné hlouposti, ale mistr John zavrtěl téměř neznatelně hlavou. Měl pravdu. Nebyl ten správný okamžik zbytečně diskutovat. Omezil jsem se tedy na prohlášení: „Jestli je to tak, bude lepší jít si lehnout.“

Otcův pohled náhle zneklidněl a vypadal zároveň unaveně. Pochopil, že mu zůstalo příliš málo ze vzácného času v naší společnosti. Pak se do věci vložila Madge, se zlomeným hlasem a očima lesklýma od slz: „Běžte spát, mistře Johne a pane Williame. Vstanu ráno dříve než vy, připravím vám zavazadla a osedlám koně.“

„Potřebujete někoho, kdo s vámi pojede, aby je pak dovedl zpátky?“ zeptal se otec a téměř hmatatelně doufal v kladnou odpověď. „Nemůžete je nalodit, král zakázal vývoz koní, protože se blíží válka.“

„Já se nenalodím, sire Henry,“ odpověděl sir Thomas. „Dovedu vám koně zpět zítra večer a do Lancasteru odjedu další den, jestli mi projevíte laskavost a poskytnete mi přístřeší ještě na jednu noc.“

„Ale jistě,“ zamumlal otec.

Zatímco mě a mistra Johna doprovázel bez jediného slova do ložnice, mohl jsem číst v jeho myšlenkách. Pokaždé, když jsme odjížděli, bylo to z důvodu tajné královské mise a mistr John nikdy nemohl prozradit, jak dlouho budeme zaneprázdněni, ani jestli budeme riskovat kůži v nějakých odlehlých končinách, o kterých můj otec nikdy ani neslyšel. Důvěra, kterou do nás vysoká aristokracie vkládala, ho naplňovala pýchou, třebaže mu každé loučení způsobovalo bolest. Dosud se tato bolest jevila jako přemrštěná a neopodstatněná, ale kdo mohl slíbit, že tomu tak bude i tentokrát?

Převaloval jsem se nějakou dobu na posteli a poslouchal tlumené hlasy vycházející ze spodního patra. Představoval jsem si otce zabraného do hovoru s urozeným hostem, jejich tváře v zářící žluté a červené barvě odrážející se od ohně. Představoval jsem si, jak si se smíchem vyprávějí příběhy, Madge stojí v rohu obrovské kuchyňské místnosti a chystá se zabodnout hřebík do svíčkových hodin předtím, než půjde spát. Kolik

hodin si pospí? Šest? Viděl jsem před sebou, jak nasadila svíčku vodorovně se šestým zářezem a opatrně ji dala zapálenou na široký bronzový svícen. A při myšlenkách na odhořívající knot jsem upadl do hlubokého, ale neklidného spánku.

Někde opodál, v mlhavém čase mezi půlnocí a svítáním, plamen svíčky, která se stále zmenšovala, rozpustil vosk kolem hřebíku, a ten hlasitě dopadl na kovovou misku svícnu. Při tom zvuku jsem se probudil a zjistil, že i mistr John vedle mě procitnul. Zvedl se, nejspíš proto, aby pomohl Madge připravit zavazadla. Ale moje mladistvá bezstarostnost mi umožnila ihned znovu usnout.

Krátce nato jsem cítil, jak mnou třesou silné ruce a okamžitě jsem byl znovu vzhůru. Úplně dezorientovaný. A nepamatoval jsem si, proč musím vstávat tak brzy. „To jsem já, Wille.“ Jakmile jsem v tom šepotu poznal hlas svého učitele, vrátily se mi na mysl události předchozího večera a vytrhly mě ze strnulosti. Na okamžik jsem sledoval černou siluetu, která se rýsovala v temnotě, a pak jsem rychle sklouzl z postele. V těch dobách mi vždycky, když jsem začínal nějakou misi, krev v žilách vzrušením vřela. I když to s sebou přinášelo nutnost vzbouzet se před ranním kuropěním.

Vydali jsme se směrem ke schodům. Zastavil jsem na dlouhý okamžik na odpočívadle a snažil se rozeznat v temnotě lůžko, na kterém spaly mladší sestry s malým Robertem. Srdečně mě přivítaly pouhé dva dny předtím. Dnes se probudí a zjistí, že neměly ani možnost se se mnou rozloučit.

V hale stál můj otec, zamračený, zahalený v plášti, otočený zády ke krbu, aby se zahřál. Sir Thomas si vedle něj upravoval opasek. Madge balila ještě teplý bochník chleba a zrající sýr do látkového ubrousku. Nebudeme mít čas, abychom se zastavili na jídlo během dopoledne vzhledem k tomu, že byl Yarmouth vzdálen od Norwiche půl dne jízdy na koni a velitelé chtěli naložit své cestující před největším přílivem. Mistr John objal mého otce, pak jsem totéž udělal i já.

„Připomíná mi to mé mládí.“ Otec vždycky v okamžiku loučení opakoval stejné věci. „Vyskakovali jsme do sedla ještě před rozbřeskem v době Edwarda I., víte...“ Počkali jsme, až skončí s udílením několika omšelých, ale stále užitečných rad, a pak mi rychle zašeptal do ucha: „Šťastnou cestu.“

Madge šla s námi ke koním, zatímco se otec zabořil do svého velkého křesla a zahleděl se do ohně. V jeho očích se odrazily obrazy z cest, které podnikl v mládí, a z těch našich, jak si je představoval.

„Dala jsem do každé mošny kapku červeného piva,“ oznámila nám Madge, „a také pár soust k večeři vzhledem k tomu, že moc nevěřím způsobu, jakým námořníci uchovávají jídlo. To je maximum, co pro vás mohu udělat; nemůžu vám dát zásoby na měsíc nebo na celou dobu, kdy budete zaměstnání. Proto dávejte pozor na to, co jíte mimo Anglii, a strčte si prsty do krku, abyste se toho zbavili v případě, že vás bude trápit nějaká žaludeční neplecha...“

„Madge, psst!“ přerušil jsem ji, jinak by její rady nikdy neskončily. „Není to přece poprvé, co odjíždíme, to víš. Všechno dobře dopadne.“

Mistr John se na ni usmál a objal ji. „Madge, připomínáš mi moji starou chuťvu, která nedůvěřovala žádnému zrnku pšenice nebo hlávce zelí, které by nevyrostly na sever od Tyne, na východ od Corsenside nebo na jihu Skotska. Nedělej si starosti, všude na světě lidé jedí plody země bez toho, aby jim bylo špatně.“

„Anglický žaludek vyžaduje anglické jídlo,“ odpověděla Madge tvrdošijně, vytáhla další kousek sýra z objemné kapsy své zástěry a vložila mi ho do mošny. „Pokaždé se vrátíte hubenější, než když jste odjížděl, pane Wille, a pro chlapce vašeho věku není dobré takto strádat...“ S mistrem Johnem jsme se na sebe pousmáli a už teď jsme s lítostí mysleli na okamžiky, kdy bude Madge tak daleko od nás. Nechali jsme ji mluvit, zatímco jsme si pečlivě ukládali zbraně a neméně

důležité kalamáře a pera. Měli jsme mezi věcmi ukryté svitky pergamenu, vosk a sadu pečetidel pro případ, že bychom během cesty museli padělat průvodní listy. Nejdůležitější bylo pečetidlo Williama Meltona, arcibiskupa z Yorku, který věděl, že ho máme, a že bychom ho mohli použít. Vždy našim záležitostem poželal a poskytl důvěrnou ochranu z lásky ke svému starému příteli, Richardovi de Bury, ke kterému nás poutala prověřená loajalita.

Zatímco Madge nepřestávala brblat a dávat proviant do každé kapsy, kterou objevila v našich zavazadlech, mistr John se obrátil na sira Thomase: „Hlídka ví, že jsme na cestě z královského příkazu, že ano?“

Rytíř z Lancasteru se omezil na přikývnutí a protřel si oči oteklé ospalostí. Jako mnoho osob, které jsou upovídáné do pozdní noci, byl mnohem méně sdílný ráno. Hned poté podal mistru Johnovi sáček a dodal: „To je od mého pána, hraběte z Lancasteru.“ Učitel ho schoval do tajné kapsy, stane se jistě nezbytným k pokrytí našich cestovních výloh.

Vyrazili jsme, za sebou táhli koně s nákladem a v zádech ještě slyšeli komentáře a rady od Madge. Nakonec jsme v tichu spícího města uslyšeli zabouchnutí hlavních dveří domu mého otce. Klapání koňských kopyt na dláždění se ozývalo do tmy. Dvakrát jsme byli zastaveni městskou hlídkou na stráži. Ty zachmuřené a po zuby ozbrojené postavy dostaly očividně rozkaz nerušit noční klid. Protože nám v obou případech poté, co nás poznaly, bez jediného slova naznačily, abychom pokračovali. Když jsme dorazili k bráně, našli jsme tam, v absolutním tichu, osedlaného Aldcliffova koně v postroji, s hlídačem a malou služební bránu bez západky, otevřenou jen kvůli nám. Velitel noční hlídky nám osobně popřál hodně štěstí, když jsme proklouzli branou a vyjeli na koních ven.

Jakmile městské hradby zmizely za našimi zády, pohlceny temnotou, mistr John vyslovil myšlenky, které se nám honily hlavou. „Sire Thomasi, bylo opravdu nutné vyjíždět s tak

nápadnými tajnými opatřeními?“ Aldcliffe odpověděl nechápavým pohledem, který ve mně vyvolal pobavení. Mistr John přecenil bystrost sira Thomase v tak brzkou ranní hodinu. Vzdychl si a pokračoval: „Skutečně tajné jednání, můj příteli, je takové, které se zdá být normální. Kdybychom bývali vyjeli po svačině uprostřed dopoledne, spolu s dalšími osobami mířícími dnes do Yarmouthu, nikdo by si nás nevšiml, ani by se neptal, kam jedeme. Mohli by si myslet, že budeme sjednávat dodávku uznených sledů. Teď všechny noční hlídky vědí, že jsme vyjeli na tajnou misi. Deset nebo patnáct osob tak ví, že existuje utajení, i když by to neměla vědět ani jedna.“

„Jsem si jist, že to jsou čestní muži!“ namítl Aldcliffe. „Nikomu o našem odjezdu neřeknou.“

„Ani v opilosti? Ani když budou mluvit ze spaní? Nebo když budou blouznit ve vysoké horečce?“ Mistr John udržoval klidný hlas, jako mnich, který vychovává novice. „Budou vědět za deset let, že mají záležitost ještě udržovat v tajnosti?“

„Za deset let bude vaše mise dávno ukončena. Co na tom záleží, jestli budou mluvit?“

„Sire Thomasi, při naší profesi je tajemství po deseti letech ještě důležitější,“ rozhodl se jít mistr k jádru věci: „Udrží tito muži jazyk za zuby, i když budou mučeni?“ „Mučeni? Je to opravdu tak vážná záležitost?“

Mistr John rozhodil rukama: „To nemohu říct. Je to tajemství.“

Pokračovali jsme nějakou chvíli v tichosti po vylidněné cestě. Nakonec si Aldcliffe odkašlal a promluvil vážně a zřetelně, téměř obřadným tónem: „Mistře Johne de Ulgham, mistře Williame de Tels, žádám vás o odpuštění za můj nedostatek taktu. Ještě před započítím cesty byly vaše životy uvrženy v nebezpečí kvůli mé pošetilosti...“

„No dobrá,“ na tváři mistra se objevil první úsměv toho dne i celé cesty, „jsou to jen hypotézy, možná se nic podobného nestane. Ale do budoucna vás žádám o větší diskrétnost.“

A mimo jiné, od této chvíle William a já budeme Eilulf a Gerold z Gentu. Já, Gerold, učím svobodné umění *kvadrivia* a byl jsem žákem Dunse Scota v Paříži. Což je, mezi námi, pravda.“ Jak se mu vždy při vzpomínce na toulavá studentská léta stávalo, rozvášnil se. „Eilulf je můj žák a oddaný služebník. Jsme učenci.“ Přestal mluvit dvorskou francouzštinou, používanou v Anglii, a přešel do pařížské francouzštiny s typickým vlámským přízvukem. „Mluvíme vlámsčinou Gentu a Sluys, francouzsky, okcitánsky a samozřejmě filozofujeme v latině. Až nás dovezete k lodi, můžete pošeptat veliteli, že páchneme zelím. To mu zlepší náladu.“ Ve tváři se mu blýsknul další ironický úsměv.

„Zelí?“ Sir Thomas byl zmatený. „Ach... jistě, mistře Gerolde.“ Odmlčel se. „Ale s velitelem si nemusíte dělat starosti. Je to muž hraběte z Lancasteru a nechce nic jiného, než pro něj dobře pracovat. Je to člověk, kterému důvěřuji.“

„Přesto, sire Thomasi, bude lepší, když si bude myslet, že jsme Vlámové. A proto, počínaje přístavem v Yarmouthu, začne naše práce tak, jak má i pokračovat: v utajení.“

Údolí Staffory, Apeniny
na jih od Pavie, září 1337

*Velšan a hierarchie – Naslouchání a klevety
– Tajemství se šíří*

Nově příchozí, vysoký prošedivělý muž, který si nechal říkat „Velšan“, stál na výběžku hory uprostřed kaštanovníků, s pytlek v ruce. Sem nahoru ho poslal mnich Demetrio, léčitel z opatství Sant'Alberto, aby hledal v listí spadlé kaštanové slupky a přinesl mu je do kláštera. Pytel už byl téměř plný a Velšan se zasnul. Sledoval krajinu a obdivoval dechberoucí krásu lesů a úbočí hor. Když se zvedl větřík a jemně zalomcoval větvemi, zavřel Velšan oči a stáhl si kapuci dozadu.

Vítr ve vlasech! Jak dlouho jsem zůstal zavřený, ukrytý před světem a ptal se sám sebe, jestli ještě někdy uvidím slunce? Slova plná vzrušení, která mu prolétla myslí, nacházela ozvěnu v téměř nepostřehnutelných pohybech rtů. Ted' chci jen cítit vítr ve vlasech.

Byl rozhodnutý vychutnat si potěšení z každického okamžiku na tom klidném místě a opájel se nádherou lesa.

Vítr strhl z jedné větve zežloutlý list kaštanovníku, který se při pádu dotkl jeho tváře. Otevřel oči a pohlédl dolů právě včas, aby ho pohledem doprovodil při jemném klesání až dolů na zem. Tam nalezne odpočinek. Všiml si tak další pichlavé slupky skryté v houštině. Byla ve výborném stavu.

Věděl jsi, že česáním slámy můžeme vyrábět obvazy, můj milý? A víš, že ještě zelené slupky jsou na to nejlepší? Mnich Demetrio mi to řekl jasně: „Na česání slámy musí být slupky ještě zelené, nepoškozené a s tvrdými ostny.“

Velšan byl trochu skeptický ke zvláštním požadavkům léčitele a ptal se ho, proč by se sláma nemohla česat kančími štětinami, jak se to dělá s vlasy. Starý mnich zavrtěl hlavou a odpověděl mu: „Kaštanové slupky jsou jemnější a umí rozčesat slámu bez toho, aby ji potrhaly.“

Velšan se z té odpovědi zaradoval, protože pochopil její zvláštní význam. „Bratře Demetrio, takže to není náhoda, že kaštanové slupky začínají padat na konci léta, právě když je připravená sláma. Boží vůle je zřejmá i v těchto malých věcech.“ Mnich Demetrio přikývl a na tváři se mu objevil spokojený úsměv.

Slupka vedle Velšanova pravé nohy dokonale odpovídala charakteristikám, jaké požadoval starý léčitel: dvě poloviny podobné hřebenům ve tvaru misky, připravené k použití. Sehnul se, aby je sebral a pod nimi našel bílou houbu. Léto bylo deštivé a houby si už razily cestu k nebi skrz podhoubí, jak se sháněly po čerstvém vzduchu a vlhkosti. Tato měla na sobě žluté skvrny a byla tenká a vláknitá. *Kolik druhů hub mohou lidé tady v okolí nasbírat...* zašeptal Velšan svému neviditelnému němému příteli. *Tahle musí být výtečná nebo by mohla mít léčebné využití. V nejhorším ji bratr Demetrio vyhodí.*

Sebral houbu, dal ji do pytle a vracel se rychlým krokem do opatství.

Jak se přibližoval, slyšel stále jasněji hlasy mnichů zpívající pracovní písně při obdělávání půdy. Pak mezi větvemi uviděl svůj nový domov. Nádherné opatství stálo na svahu hory, jako by se kámen z boží vůle vztyčil a vytvořil pevnost klášterů, sálů, věží a kostelů. O kousek výš se tyčil kostelík postavený vlastní rukou svatého Alberta. Velšanova oáza klidu po letech potulného osamělého života.

Nezdá se ti, že se církev podobá staré moudré sově sedící v obrovském hnízdě kamenných staveb a hlídající svá ptáčata, mnichy a jejich pomocníky, zatímco oni jsou zaneprázdněni ve všech koutech světa?

Velšan kráčel dlouhými kroky. Přátelsky přitom pozdravil několik mnichů, kteří okopávali půdu v rytmu písňě zpívané v místní řeči, která mu zněla jako mix latiny, okcitanštiny a nějakého zapomenutého germánského jazyka z dalekého severu. Muži na pozdrav neodpověděli, a aniž by si toho všiml, sledovali ho nevraživým, podezřívavým pohledem.

Mnich Demetrio pracoval v tichosti v zahradě s léčivými rostlinami a se svým novicem Giliem. Zvedl hlavu, když zpozoroval nového pomocníka a provázel ho pohledem, zatímco stoupal do kopce směrem k *apothecariu*. Velšan byl opravdu zvláštní člověk. Starý léčitel ho často zastihl při šeptání vět v cizím jazyce, jako by mluvil do větru. Pak zvedal hlavu a poslouchal větrnou odpověď. U jiného člověka by to otec Demetrio pokládal za znamení tajemné magické inspirace nebo naopak přítomnosti d'ábla. Ale zdálo se, že Velšan není ani na počátku cesty k povýšení ducha ani na okraji propasti. Vypadal spíš současně jako muž, který má život za sebou, a někdo, v kom dřímá jistá chlapecká nevinnost – přestože mnich Demetrius považoval tyto dvě věci za neslučitelné. Zdálo se, že si je Velšan vědom vlastní prostoduchosti, a smířil se v tomto světě plném vlků se svou naivitou již před mnoha lety. Většina lidí ztrácela nevinnost právě v tom okamžiku, kdy si jí začali být vědomi, ale Velšan ne.

Nový laik se přiblížil k bratrům s naplněným vakem, i když Giliovi nebyla zjevně cizincova přítomnost příjemná.

Velšan se k nim obrátil pomocí základní znalosti latiny: „Salve!“

„Á, Velšan,“ mnich Demetrio pokývl hlavou na znamení pozdravu. – Byli to právě mniši, kdo cizince takto přejmenoval, když jim prozradil, že se narodil ve Walesu. Starý mnich vzal pytel a prohlédl si jeho obsah.

„Dobře, dobře,“ řekl v latině s nápadným řeckým přízvukem svého rodného jazyka. „A co tohle?“ Vytáhl zvláštní bílou

houbu a na tváři se mu objevil spokojený výraz. „Výborně! Dobrá trefa.“ Na Velšanově tváři se objevil záblesk úsměvu. Mnich Demetrio pokračoval: „Jak jsi věděl, že může být užitečná?“

Mnozí obyvatelé této oblasti by v takové situaci předstírali, že znají houby, aby nevypadali jako hlupáci, ale podobné vychytralosti zůstaly Velšanovi cizí.

„Nevěděl jsem to,“ připustil upřímně. „Viděl jsem lidi v leších sbírat různé druhy hub a myslel jsem si, že je dobrý nápad jednu přinést. Dá se jíst?“ Gilio si při té otázce pohrdavě odfrknul a cizinec zrudl.

„Není jedlá, ale je velmi vzácná,“ vysvětlil mnich Demetrio. „Když se usuší u ohně, vznikne nejučinnější troud, který existuje. K zapálení pak stačí jediná jiskra z křesadla, a pokud se uchovává v sáčku, nepohlcuje vlhkost. Když se jednou zapálí, nezhasne ani v nejuhlčím počasí. Velmi si ho cení cestovatelé, kteří jej v případě nouze používají k rozdělení ohně. Ano, jedná se o opravdu vzácnou houbu.“ Vrhł kritický pohled na pytel: „Až zase příště nějakou najdeš, přines ji v ruce, aby zůstaly spory v lese, tak z nich vyrostou další houby. Byl bys schopen mě dovést přesně na místo, kdes ji našel?“

Velšan zavrtěl schlíple hlavou. „Nemyslel jsem na to, abych si zapamatoval nějaký orientační bod. Netušil jsem, že je tak vzácná.“

Gilio se zasmál cizincově nevědomosti, ale mnich Demetrio měl porozumění více. Poplácával Velšana po zádech: „Nic si z toho nedělej, nemohl jsi to vědět. Časem se z tebe stane takový expert na les, že budeš mít v hlavě mapu míst s houbami, jako my staří mniši.“ Gilio svažtil obočí: ani trochu nevěřil, že nový laický bratr někdy získá takové znalosti.

Další mnich, jeden z písařů, přišel k otci Demetriovi. „Vyjždím na cesty. Chcete, aby mě někdo doprovodil při shánění nových paliček?“

„Ach, ano,“ souhlasil starý muž. „Gilberto už nejspíš s vyřezáváním skončil. Velmi dobře.“ Otočil se k nim na okamžik

zády, aby si prohlédl zahradu s léčivými rostlinami. „Ale je také potřeba připravit hnojení. Ty běž tedy do vesnice a my se zatím postaráme o hnojivo.“

Mnich Demetrio neupřesnil, ke komu se obrací s „ty“ a „my“, protože si myslel, že je to zřejmé.

Naneštěstí pro něj to i Velšan cítil jasně.

„Výborně,“ řekl nadšeně cizinec, „neměl jsem ještě možnost navštívit vesnici.“ Přiblížil se s úsměvem k písáři.

„A nemáš ji ani dnes, bratře,“ usadil ho Gilio. Bylo mu asi o třicet let méně než Velšanovi, ale titulovali ho novicem a jednou z něj bude také mnich. Laičtí bratři zřídka byli považováni za něco víc než jen pracovní nástroj na polích patřících k opatství.

„Ach...“ Velšan se zarazil, protože pochopil, že byl domýšlivý, a že poskytl Giliovi další důvod k podráždění.

„Kdo si myslíš, že jsi?“ dotíral novic vztekle. „A co víš o paličkách? Uměl bys říct, jestli jsou dobře vyváženy, mají správnou formu? Nic o naší práci nevíš.“

„Je mi to líto,“ omlouval se rychle Velšan. „Neměl jsem v úmyslu... chtěl jsem jen...“

„Co je za problém? Tvůj nosánek je na hnůj příliš jemný?“

Velšan na okamžik pocítil iracionální popud zavelet panaovačně: „*Silence!*“ Slovo mu vytanulo na mysl v mateřštině, ale zvládl se včas zadržet. Měl přísně zakázáno mluvit ve své rodné řeči. Nadechl se a snažil se vysvětlit: „Nemám nic proti hnoji, naopak: pracoval jsem na poli mnohem déle, než si umíte představit...“

„Zajímalo by mě, jestli umíš poznat slepičí trus od prasečího hnoje, Velšane,“ popichoval Gilio stále agresivněji.

„Přestaňte, oba dva,“ zabručel mnich Demetrio. „Šlo jen o nedorozumění. Běž do vesnice, Gilio, a zkontroluj, že jsou paličky udělané, jak se má. Velšane, ty půjdeš se mnou.“

Starý otec Demetrio byl praktický člověk, který se rád osobně staral o každý detail svého povolání. Pro výrobu

léčivých prostředků bylo třeba pěstovat léčivé byliny, a pro jejich pěstování bylo nutné hnojivo. Stejně jako kontroloval sběr bylin a přípravu léků, osobně kontroloval také hnůj.

Mnich Demetrio a Velšan spolu kráčeli mezi ohradami se zvířaty. Mnich hovořil tiše a laický bratr držel tyč na ramenou. Na každém konci tyče visela čtyři vedra z vrbového proutí.

„Gilio je mladý a arogantní, ale hodně se naučil,“ řekl mnich Demetrio. „S tím hnojivem měl pravdu. Nemůžeš dát všem rostlinám stejný typ hnoje. Některé byliny vyžadují čistý slepičí trus, další potřebují směs s pískem, slámou a sušenými kapustovými listy.“ Zastavili se naproti drůbežárně a mnich Demetrio otevřel dřevěná vrátka.

„Takže, seber půl vědra tohoto trusu, já zatím podržím kohouta.“ Když Velšan pokládá tyč a chystal se naplnit rukama vědro, všiml si svazku zelených stvolů, pověšeného na rámu dveří.

„Co to je?“

„To jsou stvoly kapusty. Poté, co se hlávky odříznou a odnesou do kuchyně, stvoly s listy se sváží a pověsí na dveře drůbežárny. Slepice snědí listy, ale nechají stvoly, které dáme prasatům. Takže kapusta nejdříve nasytí lidi, pak drůbež a nakonec prasata. A drůbež a prasata nás ještě nasytí masem a vejci a produkují hnůj pro rostliny, které jíme. Tady nikdy nic nepřijde nazmar.“ Velšan si všiml, že léčitel, na rozdíl od Gilia, mluvil vždy tak, jako by si byl jist, že ho pokaždé může naučit něco nového. Povzbuzující postoj.

„Bratře Demetrio,“ zeptal se a sbíral přitom další trus, „nemyslíte, že jsem moc starý na to, abych se naučil umění léčitelství?“

„Jistěže ne,“ opáčil mnich pobaveně. „Mimochodem, kolik je ti let?“

„Padesát tři,“ odpověděl s jistotou Velšan.

Bratr Demetrio povytáhl obočí, překvapen tou přesností. „No, já na rozdíl od tebe neznám přesný rok svého narození,

jak se mnohým z nás stává. Mělo by mi být něco mezi šedesáti třemi a šedesáti pěti. Takže jsem asi o deset let starší než ty. Myslíš, že jsem se v posledních deseti letech nic nenaučil?“

Velšan skončil se sbíráním trusu a stoupl si. „Jsem si jist, že ano, jste zvědavý člověk,“ řekl a ovládl své ruce, aby se neotřely do zástěry. Byl hrdý na to, že neudělal žádný úšklebek, i přes nepříjemný zápach. Naložil si znovu na záda tyč s vědry a spolu s bratrem Demetriem se přesunul k vepřínu.

„Správně. Naučil jsem se mnoho od té doby, kdy mi bylo padesát tři, takže i ty můžeš. Den, kdy se přestaneš učit, je dnem, kdy zemřeš.“ Pronesl tu větu s jednoduchostí, jako by popisoval barvu letního nebe. „Mladý Gilio nechápe, že stejně tak důležité je učit. Pochopit něco bez toho, abys to předal, je jako být hruškou bez semen. Víš, že se někdy urodí hrušky bez semen?“ Laický bratr přikývl.

„Tahle hruška může být dobrá k jídlu, ale nikdy z ní nevyroste hrušeň. Naučit se něco bez toho, abych učil jiné, je stejné: fascinující, ale sterilní.“

Došli k vepřínu, kde se prasata čvachtala ve svém vlastním trusu. Léčitel mezi ně hodil stvolý kapusty a zvířata se na ně nadšeně vrhla. Kopyty přitom rozmačkávala černou směs bahna a hnoje.

„Jedno pěkně plné vědro, prosím,“ žádal bratr Demetrio.

Tentokrát Velšan nedokázal znechucený výraz skrýt.

„Tam uvnitř je lopata,“ ukázal mu mnich a usmál se. „V tomto případě není nutné používat ruce.“

Velšanovi spadl kámen ze srdce.

V blízké vesnici Pizzocorno, patřící pod opatství, se zprávy o tajuplném cizinci rozšířily ještě tentýž den. Gilio s písařem, zatímco čekali na řezbáře Gilberta před jeho dílnou, začali mluvit o muži, který nově přibyl do kláštera. Mladá Floria vázala rákosí do otýpek v krčmě svého švagra, vzdálené jen pár kroků stejnou uličkou. Když zaslechla hlasy mnichů,

přerušila svou práci, vyhlédla z okna a špehovala s ušima nastroženými jako ovčácký pes, cvičený hledat bekot ztracené ovce. Zachytila slova „Velšan“ a „nový laický bratr“, která se několikrát v rozhovoru opakovala. Zaujala ji informace o tom, že se v opatství objevil někdo nový, a pochopila, že jeho jméno zní „Velšan“.

Tajemství o novém muži se rozlétklo následujícího rána, když se pekař zpozdlil s pečením chleba. Sestra Floriiny švagrové Fiorenza, již plně informována, že do vesnice Sant'Alberto dorazil nový laický bratr s divným jménem, přišla k peci chvíli před polednem s několika kusy voňavého nakynutého těsta. Předchozí zákaznice, paní Giovanna a paní Saldina, stály ještě v dílně a čekaly, až se jejich chléb upeče. Ty tři ženy si začaly povídat a samozřejmě došlo i na jméno nově přichozího.

„Paní Giovanni,“ ptala se Fiorenza, „viděla jste v klášteře nějakého nového laického bratra?“

„Zastavila jsem se tam zrovna včera, když jsem hledala nezralé kaštiny, ale neviděla jsem ho. A ty, Saldino?“

„Z toho, co vím, tak ho nikdo ve vesnici ještě neviděl.“

„Takže nemůžeme vědět, jestli je pohledný a milý, nebo ošklivý se zkaženými zuby,“ uzavřela Fiorenza. „Zajímalo by mě, odkud pochází... Velšan... jaké divné jméno!“

Strýc pekaře, starý Natalino, se zaposlouchal do rozhovoru, pomalu vlekl několik bukových polen na přiložení do pece. Byl starý a vetchý, ale chtěl vnukovi stále pomáhat.

„Říkala jste Velšan, Fiorenzo?“ přerušil ji.

„Ano. Tak se myslím jmenuje. Floria říká, že mniši stále opakují ‚Velšan‘. Proč asi, nevíte?“

„Ale nic, možná je to shoda jmen.“ Starý Natalino neměl rád klevety a také neměl v úmyslu plýtvat dechem uprostřed dopoledne tlacháním s kmotrami.

„No tak, Natalino,“ zkusila vyzvídat paní Giovanna, nejstarší z nich, „co o tom muži víte?“

„Nic, nic.“ Natalino skončil s rovnáním dřeva a otočil se směrem ke dveřím, předstíraje lhostejnost.

„Pane Natalino, kdo je ten Velšan?“ naléhala dál Saldina, ale starý muž zmizel na ulici a přitom mumlal: „Nic o něm nevím, je mi líto.“

Když byl Natalino ještě chlapec, prošel solnými cestami až do Janova a k moři. Pracoval několik let na palubě jako námořník, což obnášelo těžkou manuální práci, sláný vzduch a dobrodružství na vzdálených místech ve službách rodu Doriů, mocných obchodníků a lichvářů. Natalino nebyl příliš upovídaný, ale večer, když ho slabé světlo krbu naladilo na vzpomínky, rád shromáždil děti celé své rodiny a vyprávěl jim o dnech strávených na moři. „Dědo,“ prosil ho Tino po večeři, „vyprávěj nám o zemích za mořem.“ Tinovi bylo šest let a ve skutečnosti se jmenoval Natalino, po vzoru dědečka, ale všichni ho oslovovali „Tino“. Byl tak velkou radostí pro oči a srdce starého muže, že mu ten nedokázal říci ne. „Ale jistě. Takže...“ Jeho pohled se na okamžik propadl do dále a ostatní děti si prisunovaly židličky. Slyšely ty příběhy tisíckrát, ale nikdy je nepřestaly bavit.

„Vyprávěl jsem vám někdy o Walesu?“

„Samozřejmě, *Svatá Kateřina*,“ odpověděl Tino, protože si myslel, že se jedná o galéru, na které děda sloužil.

„Ne, ne ta loď,“ opravil ho stařec, „mám na mysli zemi. Zemi Velšanů.“

Natalino naráz získal pozornost i dospělých. Nikdy předtím o té zemi nemluvil, a především – její obyvatelé nesli stejné jméno jako záhadný nově příchozí do opatství. „Já jsem v té zemi nikdy nebyl, protože se nachází na dalekém severu a mě plavby zavedly obvykle jen na východ, k Cilicii a Kypru. Ale někteří námořníci o ní po cestě mluvili. Víte, uběhlo už hodně času, ale pamatuji si myslím dobře, že Velšané žijí na britském ostrově.“

„Tam, kde žijí Angličané, dědo?“ zeptalo se jedno z odrostlejších dětí.

„Výborně, vidím, že se zamýšlíš nad příběhy, které jsem ti vyprávěl. Správně, dělí se o území s Angličany. Samozřejmě je nenávidí a vedou s nimi neustále válku.“

Zprávy o získání Walesu Edwardem I. Plantagenetem, dědem současného anglického krále, do malé vesnice v lombardských horách ještě nedorazily, i když už uplynulo více než třicet let.

„Jsou to katoličtí křesťané jako my.“ Ve skutečnosti si žádnou jinou skutečnost z toho, co mu kolegové námořníci vyprávěli, nepamatoval. Ale když si všiml, jak se obličej kolehem ohniště rozzářily zvědavostí, jako dobrý lidový vypravěč pochopil, že musí říct něco překvapivého. „Jsou velmi vysocí, s plavými vlasy a pěkného vzezření. Říká se, že ve válkách bojují divoce a že se hlavy některých válečníků mění ve vlčí nebo orlí obličej, když jsou zabraní do litého boje.“

Děti zůstaly s pusou otevřenou a dospělí spokojeně přikyvovali. Když Natalino ukončil vyprávění, přidali se jiní se svými příběhy, a tak noc poskytla pěkné množství podnětů pro představivost.

Druhý den se zpráva, že na dalekém severu existuje země osídlená lidmi jménem „Velšané“, rozšířila mezi obyvatele vesnice dříve, než polední zvony svolaly všechny k obědu.

Mezi sousty chleba a lžicemi dušené kapusty s uzenou slaninou se rozpoutala bouřlivá diskuze. Pocházel cizinec skutečně z Británie, z nejzazších severních hranic země, nebo bylo vyprávění o Velšanech jen další z námořnických historek starého Natalina?

Giuditta, teta zetě toho starého muže, byla vždy připravena sdílet s druhými své názory. Ve skutečnosti ji všichni ve vesnici považovali za klepnu. Někdo nepřiliš galantně prohlásil, že její jazyk je rychlejší než její mozek.

Když Giuditta poznamenala, že „by skutečně mohl pocházet ze severu: má tak světlou pleť...“, všichni přestali žvýkat a začali ji zaplavovat otázkami.

„Cože?“ „Tys ho viděla?“ „Kdy jsi ho viděla?“ „Jak to, že jsi ho potkala?“ Giuditta, šťastná, že je v centru pozornosti, rozhodla se pomalu dávkovat to malé množství informací, které měla.

„Myslím si, že to byl právě on. Kolik nových laických bratří v poslední době přišlo do Sant' Alberta?“

„Jeden, jen on,“ potvrzovali ostatní netrpělivě.

„Tak to byl určitě on. Tvář, kterou jsem nikdy předtím neviděla.“

„Jakou měl tvář, Giuditto?“

Žena dělala, že se soustředí, výraz měla zamyšlený, až zamračený. „Pěknou. Pěknou, to se musí uznat. Měl modré oči, světlé vlasy a vyčnívající nos. Pěkná tvář.“

Mladší muži sraštili čelo a jeden z nich se zeptal: „Je mladý nebo starý?“

„No... starý, řekla bych. Myslím tak kolem padesátky.“

Mladí muži si oddychli a zájem děvčat začal opadat. Giuditta pochopila, že ztrácí své publikum a rozhodla se poskytnout další informace.

„A je velmi vysoký. Říká se, že muži ze severu jsou vysocí, ne? Možná je to jeden z těch Velšanů, o kterých mluvil Natalino, jeden z obyvatel Británie.“ Ani ona, ani ti, co ji poslouchali, nevěděli, že Velšané vůbec nebyli proslulí vysokým vzrůstem.

„A co dělal, když jsi ho viděla?“

„Bratr Demetrio mu ukazoval nějaké byliny... mluvili latinsky, zrovna jako v kostele.“

Nějakou chvíli ostatní přežvykovali kapustu bez řeči. Mezi všemi informacemi o nově příchozím byla tato ta nejpodivnější. Laičtí bratři vstupovali do kláštera jako dospělí, aby vykonávali ty nejméně příjemné úkoly výměnou za klidné

a chráněné živobytí, například po prožití bouřlivého života. Obvykle byli negramotní, stejně jako většina obyvatel vesnice, a určitě nebyli schopni mluvit latinsky, jazykem církve. Jen řeholníci a vzdělaní šlechtici uměli konverzovat v učeném jazyce. Kdo kdy slyšel o starším vysokém hezkém muži, který uměl latinsky, ale byl novicem v mnišském životě?

Krátce poté otcové rodin vytáhli nohy zpod lavic a vrátili se k práci na poli nebo v lese. Pracovali dlouho a vyměňovali si polohlasně pár nevinných klepů. Po důkladném prozkoumání a vyčerpání tématu „tajemný nově příchozí“ ale pokračovali v obvyklém pracovním rytmu a jejich písňe a smích znovu zněly vzduchem.

Zátoka v Yarmouthu a Severní moře, září 1337

*Dívky čistící sledě – Bouře,
požehnání a pirátský příběh
– Porušení královské vůle*

V přístavu v Yarmouthu jsme se prodírali mezi dlouhými lavi-
cemi, kde pihovaté dívky se zrzavými vlasy, původem z Heb-
rid, odstraňovaly vnitřnosti ze sledů a pěchovaly je do sudů.
Nedbaly na déšť, pracovaly svižně ve skupinkách po třech,
s dokonale sladěnými pohyby, jako při společném tanci. Dvě
vždy odstraňovaly pravou rukou vnitřnosti, prsty levé ruky
zabalené v hadru, aby se neřízly nožem, když pevně držely
rybu. Rychlými pohyby otevíraly stříbřitá břicha a po vyjmutí
vnitřností pak ryby podávaly třetí dívce, která je pěchovala do
sudu. Několik chlapců, synů rybářů, přinášelo z otcovských
lodí v proutěných koších stále další sledě a vysypávali je na
lavice, zatímco se ještě zmítali. Děvčata pracovala. Povídaly
si nebo zpívaly v rodném jazyce, gaelštině. Přijížděly každý
podzim a přesouvaly se od přístavu k přístavu. Začínaly s prací
na začátku léta na svých ostrovech a na konci srpna sestoupily
do Norfolkku. Mluvily špatně anglicky a neuměly francouzsky,
ale nebyla to překážka: znaly svou práci a lidé v Yarmouthu,
hlavně mladíci, je každý rok s radostí vítali.

Se sirem Thomasem de Aldcliffe a mistrem Johnem jsme
přecházeli po molu, zatímco kolem kmitali chlapci s plnými
koši. Jejich matky na pobřeží spravovaly sítě a královský in-
spektor kontroloval, jestli šířka ok odpovídá předpisům. Na

konci mola si několik mužů dávalo pauzu, hráli na flétny a bubínky a vychutnávali si džbáněk červeného piva.

Bylo po poledni a příliv dosahoval svého vrcholu. Očekávala nás malá loď s vesly, aby nás převezla k další lodi. Tato koga jménem *Richard* kotvila nedaleko ve vodách zátoky. Z mola jsem mohl rozeznat námořníky zaneprázdněné přípravami na plavbu. Na lodi nás přijal velitel po boku s námořníkem se zjizvenou tváří.

„Bůh vás ochraňuj, Jamesi.“ Sir Thomas pozdravil velitele ve své jemné dvorské francouzštině. „Představuji vám vaše cestující: mistr Gerold z Gentu a jeho učedník Eilulf, které máte dovézt do Sluys. Mistře Gerolde,“ dodal a obrátil se k nám, „James Ogden je člověk, kterému jsem svěřil vlastní život při mnoha příležitostech.“

„Ať vás Pánbůh provází, veliteli. Těší nás, že jsme v dobrých rukách.“ Mistr John se s ním vlídně rozloučil, francouzsky, s místním vlámským přízvukem.

Ogden byl málomluvný člověk; místo pozdravu jen natáhl ruce, aby pomohl mistrovi nastoupit na kymácející se loď. Mně zase pomohl zjizvený námořník. Dokonale si pamatuji na způsob, jakým mě uchopil za předloktí – stiskem, který se vyrovnal několika železným okovům. „Chytni moje předloktí stejným způsobem, chlapče, to je nejbezpečnější způsob,“ zamumlal. Mluvil trochu vlámsky, jako mnoho anglických námořníků, přeci jen byla vlámsčina *lingua franca* severních moří. Uchopil jsem jeho zápěstí, jak řekl, pak jsem skočil, zčásti nadzvednutý jeho silnými pažemi, a nastoupil tak na loď.

Sir Thomas nám podal zavazadla. „Ať jsou vám hvězdy na cestě příznivě nakloněny,“ popřál nám polohlasně majestátním tónem.

„Mockrát děkujeme, sire Thomasi, jste skutečně velmi laskav,“ odpověděl mistr.

Aldcliffe pootevřel ústa, jako by chtěl ještě něco dodat, ale pak je rychle zavřel. Pochopil jsem, že dělal všechno proto,

aby, po zmatečích způsobených při odjezdu z Norwiche, zachoval správnou míru diskrétnosti. Rozloučil jsem se s ním úsměvem.

Jakmile nás velitel Ogden a námořník s jizvami nechali nastoupit do lodi, prostoupil mnou důvěrný pocit. Tak jsme znovu tady, připraveni vyrazit, jako dva šípy vystřelené do nebe. Kam nás dráha donese? Jaké stopy zanechá naše cesta?

Druhého dne večer se zvedl silný vítr a moře bouřilo. Celá posádka se soustředila na palubě a manévrovala s lany, aby zkrotila plachty. To nám umožnilo zůstat o samotě v podpalubí a užívat si určité intimity. Mistr John mi začal dávat hádanky, což byl příjemný způsob trávení času, a také možnost učit se, jak je při naší práci nutné mluvit a myslet.

Seděli jsme na vlhkých sudech s uzemy sledi, nohy položené na trámovi, abychom si nenamočili boty mořskou vodou, která zaplavovala dno nákladního prostoru do výšky několika palců. Ale když přes palubu přepadaly vlny, neexistoval žádný prostředek proti nepříjemnému ledovému kapání z několika škvír mezi prkny nad našimi hlavami.

„A tudíž řekněme, že...“, šeptal mistr ve vlámštině. Pokud by se nějaký námořník přiblížil, aniž bychom si toho kvůli šeru všimli, a zaslechl by nějaké slovo, slyšel by nás mluvit jazykem, o kterém by si myslel, že je náš, a nemluvíme přitom anglicky ani dvorskou francouzštinou. „... že nějaký gentleman, který mi občas posílá zprávy, mě před dvěma dny zastavil na ulici v Londýně a řekl mi: ‚Mistře Johne, dělám si starosti. Můj starší syn je velmi churavý.‘ Nuže, divné na tom je, že jsem s jistotou věděl, že jeho prvorozené dítě je dívka.“

„Byla to nějaká zpráva pro vás, to je jisté,“ vyvodil jsem s úsměvem.

Miloval jsem tyto hry.

„Přesně tak, pokud si tedy nespletl počet svých dětí, což se některým lidem stává.“ Zasmáli jsme se při vzpomínce

na mého staršího bratra, který v opilosti zapomněl na jednu z našich sester, když se ho někdo ptal na informace o rodině.

„To ale nebyl případ tohoto muže. Ve skutečnosti mi následně řekl, že lékař předepsal synovi vzácný orientální lék, natolik zvláštní, že ho málo lékárníků v našich krajích vlastní. Co myslíš, že jsem udělal?“

„Zašel jste do toho malého zastrčeného krámku v Alms Alley, na rohu Soaper's Lane,“ odpověděl jsem pohotově. „Do toho s cedulí nade dveřmi, která zobrazuje hmoždír a paličku, je to tak? Víím, že ten lékárník má jisté orientální léky, a pamatuji si, že jste se tam odebral, když jste mě požádal, abych předstíral nevolnost před tím španělským obchodníkem s vlnou.“

„Správně, dobře si to pamatuješ. Víš, ten lékárník je zvláštní člověk. Když ho uvidíš jednou, jeho tvář si do paměti nevtiskneš. Má zvláštní dar běžných rysů. A i on zapomíná snadno tváře,“ usmíval se mistr John. „Když jsem přišel do jeho krámku v Alms Alley, požádal jsem ho o tu vzácnou medicínu a on mi dal malý kožený váček. Pozorně jsem prozkoumal obsah, aniž bych ho vyndal, i když do těchto míst málokdy někdo omylem zabloudil. Uvnitř byl jen písek.“

Ukládal jsem si do paměti každý detail popsany mistrem Johnem. Byl jsem si jist, že popisuje identitu spolupracovníka při naší misi a způsob, jakým se vzájemně rozpoznáme. Písek namísto léku byl vyzkoušený trik.

„To potvrzuje to, že vás lékárník očekával.“

„Přesně tak. Řekl jsem mu, že ten lék je přesně to, co jsem hledal, a když jsem mu platil, pověděl mi, kde i já mohu najít úlevu, ačkoli jsem si o to neříkal. Podle jeho instrukcí jsem prošel sloupovím na malé nádvoří. Tam mě očekával sluha, který mě dovedl do nějaké budovy a ponechal mě v místnosti v přítomnosti další osoby. Jednalo se o jednu z nejlépe rozpoznatelných postav království, pokud je viděna z dálky, a jednoho z nejsložitějších mužů pro identifikaci, když se na něj díváme zblízka. Kdo si myslíš, že to byl, Eilulfe?“

Chvíli jsem přemýšlel, než jsem odpověděl, a pak se mi objevil úsměv na rtech: „Jedna z nejlépe rozeznatelných osob království, pokud je viděna z dálky... jeden z mužů nejhůř identifikovatelných zblízka...“ Najednou jsem sebou trhl: „Biskup z Winchesteru?“

Mistr se usmál. „Jsi rychlý a bystrý,“ pochválil mě. „Postava vysoce postaveného biskupa se rozpozná podle ornátu a barev i z dálky. Nikdo si ale nepamatuje jeho rysy, protože to není potřeba: oděv mluví za něj. U takového muže si všimneš ornamentů, u běžné osoby si pamatuješ tvář. Takže, vezmi velkému biskupovi jeho roucho a na vzdálenost pár kroků může být kýmkoliv. A snadněji se vetře do domu obyčejného občana, například lékárníka. Věřím, že víš, protože jsem ti už řekl, aby sis všimal takových informací, že biskup z Winchesteru byl naposledy v Londýně...“

Mistr byl přerušen zběsilým křikem vycházejícím z paluby, a krátce nato jsme pochopili, že někoho tvrdě bijí. Ušklíbili jsme se na sebe: pravděpodobně nějaký ničemný námořník dostával „přímé“ instrukce.

„Výborně, Eilulfe, dobré uvažování. A teď...“ znovu se zarazil, protože několik velitelových mužů vstoupilo palubním otvorem a postupně sestoupilo po kluzkých schodech. Jako poslední se objevil velitel, který se na nás obrátil ve vlámštině: „Vít to dobře vymyslel, že kvůli vám rozpoutal pěknou bouři.“

Lod' se najednou zakymácela, jakoby chtěla zdůraznit ta slova. „Stáhli jsme plachty včas a musíme čekat, až se vítr utiší. Nemyslím, že by to bylo něco vážného. Snaž se jen nezvraťet, chlapče,“ mrkl na mě. „Už teď se tady dole nedá dýchat.“

Pak se obrátil na námořníky a dal jim příkazy v angličtině. Předstíral jsem nepřítomný výraz a pak jsem odvrátil pohled, jako by mě to nezajímalo. To byla přesně reakce, která se očekává od někoho, kdo nerozumí tomu, co slyší. Mistr John udělal totéž. „Dobře,“ začal Ogden, „vyčerpáme zavazadlový prostor. Roberte, Rogere, Nicku, Tome, Anthony: utvořte